

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 14 oktober 2019
(OR. en)

12836/19

COHOM 112
DEVGEN 190
FREMP 141
CFSP/PESC 754
ACP 114
COEST 222
COLAC 67
COASI 137
COAFR 200
MAMA 155
MOG 87

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
av den:	14 oktober 2019
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	12699/19
Ärende:	Rådets slutsatser om demokrati

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om demokrati, som antogs av rådet vid dess 3720:e möte den 14 oktober 2019.

Rådets slutsatser om demokrati

1. I dag lever vi en värld där demokratin står inför utmaningar och ifrågasätts. Även om demokratin har en stark ställning i många länder, förekommer det ökande auktoritära tendenser i andra. Vi står inför mångfaldiga utmaningar, som vi måste ta itu med omedelbart och på ett övergripande sätt. Ju mer demokratiskt ett styrelsesystem är, desto mer inkluderande och jämlikt kommer samhället att vara. Det är nu tio år sedan rådet antog slutsatserna om demokratistöd i EU:s yttre förbindelser, och det faller sig därför naturligt att EU förnyar sitt åtagande.
2. Ett av målen för Europeiska unionens yttre åtgärder är att föra fram demokrati, rättsstaten samt de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, såsom anges i artikel 21 i EU-fördraget. Vidare anges följande i artikel 21 i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna: ”Folkets vilja skall utgöra grundvalen för statsmakternas myndighet. Folkviljan skall uttryckas i periodiska och verkliga val [...]”.
3. Unionen ska bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och respekt för de mänskliga rättigheterna, såsom anges i artikel 2 i EU-fördraget. Dessa värden hänger samman och är ömsesidigt förstärkande. Det är ytterst viktigt att säkerställa samstämmighet mellan EU:s inre och yttre politik. Såsom bekräftas av EU:s globala strategi är det även i unionens strategiska intresse att stödja demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstaten, vilket bidrar till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik, bl.a. genom att
 - stärka det regelbaserade, effektiva, öppna och ansvariga multilaterala system som EU och dess likasinnade partner strävar efter att främja,
 - möjliggöra och påskynda genomförandet av Agenda 2030 för hållbar utveckling, särskilt mål 16 om ansvarsutkrävande och inkluderande institutioner med deltagandebaserat beslutsfattande samt mål 10 om minskad ojämlikhet,

- skapa förutsättningar för hållbar fred och säkerhet samt förhindra våldsamma konflikter genom deltagande och ansvarsutkrävande, respons på klagomål och politisk medling vid oenighet,
 - bygga inkluderande och motståndskraftiga demokratiska samhällen som har förmågan att skapa möjligheter för sina befolkningar och också gör det möjligt att främja ett rättighetsbaserat förhållningssätt till migration, ta itu med tvångsförflyttning och minska pushfaktorerna för irreguljär migration.
4. Rådet bekräftar principerna i sina slutsatser från 2009 om demokratistöd och erinrar om EU:s strategiska ram för mänskliga rättigheter och demokrati från 2012 och efterföljande handlingsplaner om mänskliga rättigheter och demokrati samt tillvaratagna erfarenheter från EU:s arbete under det senaste årtiondet för att stödja demokrati, grundläggande friheter och rättsstaten världen över. Rådet noterar vidare att dess slutsatser från 2019 om säkerställande av fria och rättvisa val till Europaparlamentet och dess slutsatser från 2017 om EU:s samarbete med det civila samhället på området yttre förbindelser – och uppföljningen av dessa – fortfarande är relevanta. Det välkomnar arbetet med att utarbeta en ny EU-handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati för 2020–2024. Föreliggande rådsslutsatser kommer, när så är lämpligt, att bilda underlag för handlingsplanen.
5. I hela världen fortsätter människor att visa hur stark deras önskan är att bli hörda och inkluderade i beslutsfattandet, och demokratin visar gång efter gång hur motståndskraftig den är på alla kontinenter. Det har emellertid uppkommit nya och allt större utmaningar mot demokratin.

Bland dessa kan nämnas följande:

- i) **Undergrävandet av demokratiska processer och institutioner**, inbegripet genom att hålla det demokratiska skenet uppe för att legitimera autokratiska regimer, förlänga konstitutionella tidsfrister, blanda sig i domstolsväsendet, minska mediepluralismen, begränsa det rättsliga och politiska utrymmet för oppositionspartier samt minska öppenheten från vissa aktörer i den demokratiska processen i samband med finansieringen av politiska och enfrågebaserade kampanjer.

- ii) **Ett lågt förtroende** för institutioner och politiker på grund av allt större sociala och ekonomiska ojämlikheter, korruption samt brist på delaktighet.
- iii) **Ett krympande demokratiskt utrymme för det civila samhället**, inbegripet människorättsförsvarare och demokratiaktivister samt fria och oberoende medier såväl online som offline på grund av våld, förföljelser, hotelser, restriktiv lagstiftning, restriktioner i fråga om registrering och finansiering samt repressalier.
- iv) **Ökade kränkningar av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.**
- v) **Manipulationer med hjälp av online-teknik**, inbegripet desinformationskampanjer, statsunderstödda restriktioner och nedläggningar, hatpropaganda, olagliga riktade budskap till medborgare på individnivå (s.k. *micro-targeting*) i strid med rätten till integritet och dataskydd samt undvikande av en effektiv granskning av finansieringen av politiska budskap. Internet har varit en positiv kraft för demokratiseringen, men den ekonomiska modellen med digitala plattformar har även bidragit till dessa problem.

6. Rådet är därför enigt om att en gemensam och praktisk reaktion på dessa problem ska vidareutvecklas i ett nära samarbete mellan EU:s institutioner och medlemsstater. Med tanke på att demokratibyggningsprocesser äger rum i en rad olika sammanhang kommer EU:s institutioner och medlemsstater att främja positiva trender och motverka negativa sådana, med tonvikt på följande:

- a) Att dra fördel av arbetet med att genomföra Agenda 2030 – och då särskilt målen 10 och 16 för hållbar utveckling – för att utifrån ett helhetsperspektiv främja och understödja demokratisk samhällsstyrning, mänskliga rättigheter, rättsstaten och ett ansvarsutkrävande, inkluderande och deltagandebaserat beslutsfattande samt att säkerställa samstämmighet med EU:s insatser för att komma till rätta med ojämlikhet. Kampen mot ojämlikhet är av avgörande betydelse för att vi ska kunna återuppbygga förtroendet för demokratin och dess institutioner.
- b) Att främja ett fullständigt deltagande av alla parter utan diskriminering och att i detta sammanhang göra särskilda ansträngningar för att stödja en större medverkan och representation av kvinnor och ungdomar och deras intressegrupper i det offentliga och politiska livet.

- c) Att stärka och stödja parlamentens och (på ett opartiskt sätt) de politiska partiernas förmåga att på nationell nivå och därunder spela sina centrala roller i demokratiska samhällen.
- d) Att stärka och stödja det internationella och lokala civila samhället och ett klimat som gynnar detta som en oundgänglig hörnsten i en pluralistisk och inkluderande demokrati. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att stödja människorättsförsvarare och i synnerhet kvinnliga människorättsförsvarare.
- e) Att öka ansträngningarna för att stödja och skydda fria och oberoende medier, såväl online som offline, inbegripet genom att främja journalisters säkerhet och ett klimat som gynnar denna.
- f) Att stödja ansträngningarna för att stärka rättsstaten, demokratisk integritet och ansvarsutkrävande genom bättre maktfördelning, tillgång till rättslig prövning och rätt till en rättvis rättegång, varvid man ska bekämpa strafflöshet och korruption.
- g) Att stödja och främja medborgarutbildning och mediekompetens online som ett nödvändigt bidrag på medellång och lång sikt till motståndskraften hos dagens demokratier och att främja användningen av online-teknik för att öka det demokratiska deltagandet, ansvarsutkrävandet och tillgången till information.
- h) Att stödja länder i deras ansträngningar för att säkerställa att reglerna för val och demokrati offline kan tillämpas effektivt online, och då utgå från EU:s egna ansträngningar i detta hänseende, inbegripet kommissionens valpaket samt det europeiska nätverket för valsamarbete, åtgärdsplanen mot desinformation, uppförandekoden om desinformation samt Europarådets rekommendation om standarder för röstning via internet och den praxis som har utvecklats inom ramen för G7-gruppens snabbinsatsmekanism.

- i) Att främja större delaktighet och trovärdighet i valprocesserna genom EU:s valobservation och stöd till inhemska valobservatörer och genom stärkta kollektiva insatser för att stödja och främja uppföljningen av rekommendationerna från EU:s och OSSE:s valobservatörsuppdrag samt genom hantering av nya utmaningar för valobservationen, även i samarbete med det internationella valobservatörssamfundet.
 - j) Att stärka den redan nära samordningen med multilaterala, internationella och regionala organisationer och då bygga upp starka globala partnerskap till stöd för demokratin och genomförandet av mål 16 för hållbar utveckling.
 - k) Att främja större transparens i de demokratiska processerna, särskilt vad gäller finansieringen av politiska och enfrågebaserade kampanjer som bedrivs av olika aktörer.
 - l) Att kunna agera snabbt vid dramatiska försämringar eller förbättringar av länders demokratiska situation, såväl politiskt som genom lämplig fördelning av medel.
 - m) Att främja ett mer flexibelt, innovativt, långsiktigt och konfliktkänsligt förhållningssätt till demokratistödet och att i detta sammanhang uppmuntra och stödja arbetet inom ramen för det europeiska initiativet för demokrati och andra organisationer som arbetar på detta sätt.
 - n) Att stärka främjandet och informationen till allmänheten om demokratins betydelse som en global och universell allmän nytta.
7. Rådet ser fram emot att ytterligare diskussioner om demokratins ställning i världen och om EU:s verksamhet på området förs på regelbunden basis.
-